

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Naša vsak četrtak in volja s pošiljavo vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za štiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopoklija do odpovedi. — Udje „Kasne“ „Bakarnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta števil. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta števil. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije, za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so pošiljne proma.

Današnja številka obsega 12 strani.

Dvoboj.

Nemški državni kancelar Bethman-Holveg, je v ponedeljek, dne 7. aprila, v velikem političnem govoru dokazoval potrebo, da se število nemškega vojaštva pomnoži. Nekatera mesta v tem govoru so za nas avstro-ogrsko Slovence velezanimiva. Mi jih doslovno navedemo:

„Če se danes vname evropska vojska, v kateri si bodo stali Slovani in Germani nasproti, potem bomo občutili škodo, da je mesto, katero je zavzemala do sedaj Turčija, deloma zasedeno od jugoslovanskih držav. Ta sprememba, ki ima svoje posledice tudi v vojaško-političnem oziru, se je dolgo časa pripravljala. Sedaj, ko se je pokazala celo v večjem obsegu, kakor smo pričakovali, bi ravnali brezvestno, ako bi s to izpremembo ne računali. Vendar pa nočem trditi, da je vojska med Slovani in Germani neizogibna. Marsikateri to trdijo, vendar je to zelo nevarno početje!“

„Samo plemensko nasprotstvo med Slovani in Germani gotovo ne bo povzročilo vojske med nami in Rusijo.“

„Vkljub naši zvezi z Avstro-Ogrsko in Italijo moramo stati Nemci bolj kakor katerakoli druga država na straži. Med vsemi državami trozveze mejimo ravno Nemci z zapadno in vzhodno mejo tako, da ločimo slovenski svet od Francozov. Na dve strani lahko pride naša koža v nevarnost.“

Iz teh mest, kakor iz vsega Bethman-Holvegovega govora zveni zavest, da je glavna naloga Nemčije in z njo zvezane Avstro-Ogrske in Italije boj proti Slovanstvu. Nemčija hoče biti pripravljena na veliki svetovni dvoboj med Nemštvom in Slovanstvom. Nemec čuti, da mu le od ene strani preti nevarnost, namreč od slovanske. Zato trepeti pred Rusijo ter s strahom občuduje njeno gospodarsko in vojaško moč, zato je nevoljen nad zmago balkanskih Slovanov, zato tudi ne privošči okrepitev avstro-ogrskih Jugoslovancev. Vse priprave Nemčije se vršijo, da bo dovolj močna za vojsko proti Slovanom in njihov prijateljem. V tem postopanju pa je morajo vsled zveznih dolžnosti podpirati tudi Avstro-Ogrska in Italija.

Tudi Avstro-Ogrska! Da nemška država vidi v Slovanih svoje naravne nasprotnike, je razumljivo. Nič razumljivo pa nam ni, zakaj bi morala tudi Avstro-Ogrska deliti z Nemčijo protislovansko politiko.

Naša tiskarna.

Tiskarna sv. Cirila je od svojega začetka do danes gotovo najvažnejši kulturni (prosvetni) zavod za spodnještajerske Slovence. Koliko tisoč dobrih knjig, koliko milijonov slovenskih listov, ki so probujali ljudstvo narodno in versko, je že razširila med Stajerci! Brez tiskarne sv. Cirila bi stajerski Slovenci ne bili tako naglo in celotno prišli do narodne in verske zavednosti.

V začetku je bila tiskarna majhna. Imela je samo 3, primeroma male tiskalne stroje, katere so gonile krepke moške roke. Leta 1892 je prevzelo Katoliško tiskovno društvo tiskarno v svojo last. Od tedaj se je vedno bolj širila. Leta 1892 so se morali povečati prostori; leta 1898 se je kupil motor (gonilni stroj) za 3 konjske sile. Leta 1902 si je oskrbela tiskarna velik dvocilindrični brzotiskalni stroj. Obenem je kupila tudi aparat (pripravo), ki sam zlagala liste. L. 1905 je postal motor premali in ni mogel gnati vseh strojev obenem. Zato je bilo treba misliti na nov motor. Kam ga postaviti, ker ni bilo nobenega prostora? Treba je bilo prostore povečati. Ker prejšnja hišna lastnica ni hotela zidati, je moralo Katoliško tiskovno društvo kupiti celo hišo, da je potem na dvorišču pozidalo nadstropje in tako dobilo prostore za delavce. L. 1905 se je torej naročil motor za 15 konjskih sil. Uvedla se je tudi elektrika v hiši, ki daje luč in gonilno moč za stroje. Vendar motor ni bil veliko vreden; treba je bilo veliko popravil in čitatelji „Slovenskega Gospodarja“ so mnogokrat občutili, da tiskarna ni mogla pravočasno dotiskati lista, ker ji je delal motor sitnosti in ni hotel goniti strojev. V takem slučaju morajo biti čitatelji vedno potrpežljivi! Ne smejo se takoj hudovati nad tiskarno in nad uredniki, ako list tu in tam pride malo bolj pozno. Tiskarna bi sama rajši ko bogve kaj list odposlala, a če se pokvari stroj, ne

Po zadnjem (1910) ljudskem štetju ima Avstro-Ogrska nad 51 milijonov prebivalstva; od teh je 24 milijonov Slovanov in le 12 milijonov Nemcev! Kako pridemo torej mi Slovani do tega, da bi delali politiko za manjšino in naravnost proti sebi! Zahteva avstro-ogrskih Slovanov mora biti, da se osvobodimo objema Nemčije in da se približamo slovanskim državam na Balkanu in Rusiji. Gotovo je, da je kaj takega ta trenutek nemogoče in da tudi prihodnjih 24 ur še ne bo mogoče, ker se je Avstrija, ravno zaupajoč na pomoč Nemčije, katere pa ni dobila, tako globoko zapletla v balkanske zadeve, toda za prihodnje mora biti geslo avstro-ogrskih Slovanov: Proč od Nemčije in ob stran slovanskih držav!

Nemčija si z nikomur na svetu ni dobra, z nami le toliko, kolikor nas rabi in izrablja. Z Anglijo, Francijo in Rusijo se bori bodisi za vojaško, bodisi za gospodarsko premoč. Za to se oborožuje neprestano in z njo se moramo oboroževati tudi mi. Sedaj vzdržuje Avstro-Ogrska v miru 414.679 mož vojaštva ter 158 bojnih ladij s 1339 topovi in 16.500 mož pomorskega vojaštva. A še je vse premalo. Zaradi Nemčije potrebujemo novih vojakov. Z njimi pridejo seveda tudi nova plačila, ne glede na to, da ima Avstro-Ogrska že blizu 15 milijard državnega dolga. Prijateljstvo z Nemčijo je naša poguba, je škodljivo in nenaravno. Pri dvoboju med Germanstvom in Slovanstvom mora biti naše mesto ob strani Slovanov.

Na Balkanu.

Brodovje velevalisti kroki pred Črno goro in ono zemljo, ki se bo nekaj v bodočih časih krstila na ime Albanija. Velevalisti hočejo s svojim brodogojem povedati, česar niso Črnogorci in Srbi po brodogojem hoteli razumeti, da namreč ne smejo oblegati nadalje Skadra in da morajo Srbi zapustiti zasedena pomorska mesta v bodoči Albaniji. Toda tudi tega jezika, ki ga govorijo velevalisti z brodogojem, Črnogorci in Srbi ne vejo razumeti. Pravijo, mir s Turčijo še ni sklenjen, Albanija še ni ustanovljena, vsled tega nima nihče pravice, nas motiti v naših bojnih načrtih. Črnogorci se tudi vprašujejo, zakaj so jim pustile vesile mesece in mesece streljati na Skader, sedaj pa naenkrat ne, čeprav se ni nič dogodilo, kar bi ta preobrat opravičevalo.

Vse velevalisti se udeležujejo grožnje proti Črnogorcem in Srbom, le Rusija ne. Proti splošnemu

more tiskati in stroj se mora poprej popraviti, kar traja večerih 2 do 3 dni.

Ker je torej motor delal vedno sitnosti, je vodstvo tiskarne leta 1911 sklenilo kupiti rajši nov motor, kakor plačevati popravila in pri tem imeti še vsek čas sitnosti.

Naročil se je nov motor Dieselove sestave za 20 konjskih sil. Stari pokvarjeni motor je vzela tovarna in je za staro železje postavila še drugi novi motor za 8 konjskih sil. Tako ima tiskarna zdaj 3 motorje in se ne more lahko zgoditi, da bi se oviralo tiskanje, kajti ako odpove veliki motor, lahko ženeta vse stroje oba mala motorja. Nove motorje je postavila za ana tvrdka Langen in Wolf, ki dela priznane izborne stroje, od katere ima tiskarna tudi prvi mali motor, ki že zdaj 15 let izvrstno služi. Nova motorja se poganjata s surovim oljem. Motor se spravi v tek s pomočjo stisnjene zraka, ki se hirani v veliki železni posodi. Surovega olja rabi motor jako malo. Na podlagi dosedanje izvrstne izkušnje s temi motorji moremo tvrdko Langen in Wolf kar najtopleje priporočati.

Končno si je kupila tiskarna 2 aparata, ki vlagata papir v stroj. Prej so to delale ženske. A pri 14.000 iztisih, kakor se tiska „Slovenski Gospodar“, je to jako mučno in dolgotrajno delo, zato so se oskrbeli vlagalniki.

Tiskarna je torej zdaj prenovljena in z vseni potrebami napravami preskrbljena. Upamo, da se bo čela naprava dobro obnesla in točno vršila svoje naloge.

Katoliško tiskovno društvo je v zadnjem času tudi prenovilo hišo in na novo uredilo prodajalno. — Prej je bila prodajalna temna, primeroma mala, nizka in ni bilo prostora za zaloge. Vse reči so oile druga vrh druge in pomešane med seboj, ker jih radi premalega prostora ni bilo mogoče urediti. Zdaj pa je

prodajalno se udeležujeta pomorske uprizaritve tudi Italija in Francija. Toda niti francosko niti italijansko ljudstvo ne odobrava postopanja svojih vlad. Posebno italijanska javnost je nevoljna, kajti italijanska kraljica Jelica je hčerka črnogorskega kralja Nikite ter je zaradi svoje ljubeznivosti in lepote penavažno priljubljena med italijanskim ljudstvom. Zato smatra ljudstvo postopanje vlade kot žaljenje svoje kraljice, kar znači veliko nežnost v čustvovanju italijanskega naroda.

Ker ladje s svojim izprehodom ne bodo ustrašile in uklonile niti Črnogorcev niti Srbov, zato se z napetostjo pričakuje nadaljnjih korakov od strani vesil. Nadaljni koraki, s kojimi se more doseči kaj več uspehov kakor z izprehajalnimi vožnjami, pa so edino — sila. Toda kakor hitro se rabi sila, je lahko dvojno mogoče: da Rusija zapusti Srbe in Črnogorce, ali pa da Rusija z orožjem poseže vmes v prilog Srbiji in Črni gori. Potem pa imamo svetovno vojsko. Razmerje med Rusijo in Avstrijo je skrajno napeto.

Nevarnosti je še torej dovolj, in sedanja gotovo ni zadnja. Sedaj naganjajo velevalisti Srbe in Črnogorce iz Albanije, pozneje še pride Grška na jugu Albanije na vrsto. Tudi Grška ne bo šla iz albanskih krajev, kakor hitro zagleda kako nasprotno ladjo na morju. Tudi tukaj bo še prišlo do zapletljajev.

„Skader ali smrt.“

S tem vzklikom stopajo Črnogorci v boj za Skader. Na kraljevo povelje se je dne 31. marca začel generalni naskok na skaderske utrbe. Glavni in najhujši boj se je vršil za utrbo na Tarabošu. Vel. Taraboš je visok 570 metrov, Mali Taraboš pa, ki je močnejše utrjen, ima višino 394 m. Taraboške utrbe so večinoma iz betona in so enake onim v nekdanjem Port-Arturju. Dne 31. marca so se srbske in črnogorske čete z veliko silo navalile na utrbe. Boj je bil silno krvav na celi črti. Med tem ko so morale črnogorsko-srbske čete rezati skoro na vsak korak bodeče žične ograje, so metali Turki z visokih taraboških utrb ogenj med vrste napadalcev. Vendar hrabri črnogorsko-srbski junaki so že prvi in drugi dan zavzeli 3 najvažnejše utrbe na Velikem Tarabošu in Mali Bardanjo. Popoldne dne 1. aprila se je udalo dvoje nadaljnjih utrb. Boj ni prenehal niti popoči. Manjši srbski in črnogorski oddelki so se splazili v obližje turških okopov in so metali dinamitne bombe na sovražnika. Tako so prišli oblegovalci dne 2. ap-

prodajalna res moderna, svitla, lepa, prostorna, izborna urejena. V prodajalni dobi vse tiskovine za župniške, šolske, občinske in posojilniške urade ter za društva. Dalje se dobi papir vsake vrste: ministrski, kancelijski, konceptni, dokumentni, za pisma itd. Sploh ima prodajalna Tiskarne sv. Cirila na razpolago vse najraznovrstnejše potrebščine za pisarne.

Poleg tega prodaja tudi trgovske knjige, svileni papir, lampijone, papirne servijete, konfete, serpentine, vence iz papirja itd. V prodajalni dobi tudi mošnje za denar, vizitke, pisma, cigarete in smodke, močne, fino izdelane, iz usnja.

Pozabiti pa ne smemo tukaj bogate zaloge devocijonalij, ki si jo je zadnje leto oskrbela tiskarna. Leta in leta je nosilo naše ljudstvo denar za devocijonalije v neslovenske prodajalne, ker ni bilo nikjer slovenske trgovine za to. Zdaj si je tiskarna oskrbela vse potrebno. Na prodaj ima: velike stenske podobice v okvirjih in brez njih. Malih podobice in obhajilnih podob ima tisoče in tisoče na izbiro. Nadatje ima veliko zalogo križev, finih in priprostih, lesenih in nikljastih, velikih in malih. Poleg tega je v zalogi veliko tisoč rožnih vencev in svetinj ter vseh podobnih nabožnih predmetov.

Katoliško tiskovno društvo je torej v zadnjem času res storilo velik korak naprej ter uredilo svoje podjetje res moderno in potrebam slovenskega ljudstva! V Tiskarni sv. Cirila v Mariboru imaš svoj veljepomenljiv kulturni zavod. Tam dobiš dobre slovenske liste, knjige in molitvenike; tam dobiš tudi razne nabožne predmete in pisarniške potrebščine. Kadar kaj takega potrebuješ, pojdi vedno v prodajalno Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta, št. 5. Kupi vse te reči pri svojem domačem slovenskem podjetju. Ako pa ne moreš priti osebno kupovat v Maribor, pa piši dopisnico in dobiš boš vse, kar potrebuješ, po pošti. Postreglo se ti bo dobro in točno.

rila do 200 koračkov pod vrh Taraboša. Nekateri listi so celo prinesli poročila, da je Veliki Taraboš dne 2. aprila padel Črnogorcem v roke, kar pa se žal še ni obistinilo. Oblegovalci so zasedli vse, razun 3 utrdb na vrhu Taraboša. Turška posadka v teh utrdbah je torej popolnoma odrezana od ostalih turških čet in se gotovo ne bo mogla dolgo držati. Glavni naskok na Skader je dal kralj Nikolaj na večer dne 2. aprila ustaviti, vendar se mesto in utrdba obstreljujejo naprej; oblegovalne čete pa so se pripravljale na nov splošni naskok. Dne 4. aprila popoldne je odpisal general Bojović, poveljnik srbske armade pred Skadrom, k Essad-paši odposlanec s pozivom, da naj se uda in tako prepreči nadaljno prelivanje krvi. Essad-paša je odgovoril, da bo vstrajal do konca in se bojeval toliko časa, dokler bo imel le enega moža. Kot odgovor na izjavo Essad-paše je odredil general Bojović generalni naskok na trdnjavo. Vsa infanterija in artilerija sta pričeli naenkrat na vseh straneh napadati utrdbi. Oblegovalne čete so zasedle zopet več utrdb nad goro Siroko in Skadrom. Dne 5. t. m. se je naskok prekinil, da se čete odpočijejo za zopetne boje. Od 5. aprila naprej Črnogorci in Srbi utrjujejo zavzete okope. Turški in srbsko-črnogorski topovi pa donijo le poredkoma. Od 31. marca do 6. aprila je padlo na srbsko-črnogorski strani čez 4000 mož, največ Črnogorcev, kateri gredo po nekod brez povelja kar slepo v boj proti močnim turškim utrdbam. Glavne naskoke na Skader vodi srbski general Bojović. Srbi in Črnogorci so se dne 7. aprila že pripravili na zopetni splošni naskok na Skader, vendar so istega za nekaj dni preložili, ker niso hoteli očitno izizivalno kljubovati poveljniku brodivja pred Barom, angleškemu admiralu, ki je pozval Črnogorce, naj pohajjo z napadanjem Skadra, sicer bo začel obstreljevati z bojnih ladij črnogorsko pristanišče Bar.

Da se kralj Nikita ne zmeni mnogo za brodivje velesil, ki križari pred črnogorskimi pristanišči, izpričuje naslednji dogodek, ki ga prinašajo listi: Črnogorski kralj Nikolaj je dne 1. aprila po kosilu ravno spal in morali so ga zbuditi, da mu poročajo, da se avstro-ogrsko vojni brodivje nahaja pred Barom. Dvorni maršal je kralju prečital tozadevno brzozjavko, na kar se je kralj obrnil in rekel: „Ne motite mojega spanja!“

Črni bataljon.

Zvezna črnogorsko-srbska armada se je dne 31. marca, 1. in 2. aprila, z vso silo v generalnem naskoku navalila na Skader. Najljutejši in najbolj krvav je bil boj za Taraboš. Kralj Nikita je izdal povelje, da se mora ta postojanka vzeti za vsako ceno. Načelnik generalnega štaba generala Martinoviča, polkovnik Plamenac, eden najboljših črnogorskih častnikov, je zbral četo 600 mož, kateri so se na njegov poziv prostovoljno oglasili. S tem „črnim bataljonom“ se je navalil Plamenac na turške postojanke, med tem ko je črnogorska artilerija turške utrdbi močno obstreljevala. „Črnemu bataljonu“ se je posrečilo, prerezati žične ograje in se približati sovražniku. Ta pa se je vrgel z vso silo na Črnogorce. V turških vrstah so bili skoro sami albanski prostovoljci. Boj je bil naravnost obupen. Nož na nož, oko v oko, sta se borila sovražnika. Albanski prostovoljci so imeli strojne puške, iz katerih so sipali z velikim uspehom usodopolni ogenj v vrste naskakovalcev. Med tem so došli Črnogorci pomoč. Došel je cetinjski in njeguški bataljon in 2 bataljona iz Virpazarja. Turki so iz svojih topov na Tarabošu bruhali silovit ogenj med vrste naskakovalcev. Krogle so kar kosile cele vrste Črnogorcev. Na obeh straneh so se borili z neprimernim junaštvom. Turki so se branili obupno. Polkovnik Plamenac je zadela krogla v čelo, junak se je mrtev zgrudil na tla. Vsi trije črnogorski bataljoni so bili do malega uničeni.

Uprizoritev bojnega brodivja velesil.

Da bi Črnogorce in Srbe pripravile velesile do tega, da bi opustili napadanje Skadra, so velesile odposlale pred črnogorski luki Bar in Ulčin svoje bojne ladje. Z njimi hočejo velesile zapreti Črnogorcem pristo pot po morju in tako preprečiti vsako nadaljno dovažanje vojnih potrebščin in živeža. Te demonstracije (uprizoritve) se udeležujejo: Avstrija, Anglija, Francija, Italija in Nemčija. Rusija dozdaj še ni poslala nobene bojne ladje pred črnogorsko obalo in se najbrž tudi ne bo udeležila te uprizoritve velesil. Avstrija je poslala sledeče bojne ladje v črnogorske vode: „Franc Ferdinand“, „Radecky“, „Zrinjski“ in „Aspern“ ter torpedolovce: „Scharfschütze“, „Dinara“ in „Ulan“. Nemčija ima pred Črno goro le manjšo ladjo „Breslau“. Po več bojnih ladij imajo pred Barom Italija, Anglija in Francija. Glavno poveljstvo vsega brodivja je prevzel angleški admiral. Dne 5. t. m. je ta admiral kot poveljnik mednarodnega brodivja brzozjavil iz Kotora črnogorski vladi in jo obvestil, da je došlo brodivje pred Bar in je zahteval, naj takoj odgovori, če je Črna gora pripravljena, izpolniti zahteve velesil, da preneha napadati Skader. Črnogorski ministrski predsednik je odgovoril:

„Globoko obžalujem, da vidim mednarodno brodivje, zbrano v črnogorskih vodah v svrhu, da izvrši pritisk na Črno goro, da bi se pokorila želji velesil glede obleganja Skadra in ustavljenja sovražnosti Črne gore v albanskem ozemlju. Črna gora vključno pritisku, o katerem pričam navzočnost brodivja, ne more odnehati od stališča, ki odgovarja zahtevam med zavezniki in Turčijo obstoječega vojnega stanja, kakor tudi od strani velesil ob izbruhu sovražnosti proglasene nepristranosti. To načelo se pa po navzočnosti mednarodnega brodivja v črnogorskih vodah v

škodo Črne gore krši.“ — Sedaj pričakujejo admirali navodil svojih vlad, kako naj nadalje postopajo.

Kam gredo Bolgari?

Sicer je res, da si vsi Bolgari želijo miru, toda ne pod takimi pogoji, kakor jih ponuja premagana Turčija. Zato pa se Bolgari niso položili orožja iz rok. Čisto gotovo je, da bodo zopet mogočno in z vso silo udarili nad Turke, če se pri mirovni pogajanjih ne udajo bolgarskim zahtevam. Toda kje bo bitka?? Tega nihče ne ve. Skrivnostno kakor vselej, delajo tudi tokrat Bolgari vse priprave za bodoče spopade. In naenkrat bodo udarili, ako bo treba. Tako se je dosedaj vedno godilo. Bolgari malo govorijo, a mnogo delajo. Pred Odrinom je stala velika armada z mnogoštevilnimi morilnimi kanoni. Sedaj tam ni več potrebna. Izvemo sicer, da je odkorakala od Odrina, toda nič ni gotovega, kam. Ali proti Cataldči, ali na polotok Galipoli? Nekateri mislijo, da proti polotoku Galipoli, kjer bodo s svojimi velikimi in težkimi topovi ki so gromeli proti Odrinu, napadli in porušili dardaneleške turške trdnjave. Ako se jim to posreči, imele bi grške ladje prost vhod v Dardanele, kjer bi napadle slabše turško brodivje. Ako pa je enkrat to uničeno, imajo Bolgari ob Cataldči prost vhod v Carigrad, kajti sedaj jih ravno to ovira, da pridejo takoj po ogenj topov turške mornarice, ako se še nekoliko pomaknejo proti Carigradu. To je ugibanje, toda Bolgari bodo storili to, kar je za-nje najugodnejše. Dosedaj so njih vojskovodje tako ženialno (duhovito) vodili bolgarsko armado, da jih občuduje ves svet.

Kdo je vjel Sukri-pašo?

Ker se o predaji Sukri-paše širijo po listih različne neresnične vesti, češ, da je Sukri-paša predal Odrin nekemu srbskemu poveljniku, je izdalo bolgarsko vojni poveljništvo sledečo, od Sukri-paše samega izdano izjavo: Dne 26. marca sem se nahajal s svojim generalnim štabom v mojem glavnem stanu v stari utrdbi Ildirin. Ko so bolgarsko-srbske čete čez vhodni trdnjavski krog udrele v mesto, sem dal znamenje, da bojevanje preneha. Pol ure pozneje je došel k meni poveljnik kraljevo-bolgarskega polka, polkovnik Maršev, kateri je ostal skoro eno uro pri meni. V spremstvu dveh častnikov gardnega polka sem se podal nato h generalu Vazovu, kateri se je nahajal v spodnjem delu mesta, sem se mu predstavil in ostal tam pol ure, na kar me je general Vazov peljal v avtomobilu k mostu. Kjer se je nahajal general Ivanov, poveljnik druge bolgarske armade. Ta me je zadrževal zopet pol ure. Nato sem se vrnil nazaj v svoj glavni stan. Med tem, ko sem bil že odsoten, je prišel v moj stan nek srbski major z večimi vojaki, a jaz jih nisem videl. — S tem pojasnilom Sukri-paše bo pač malenkosten in neljub preprič med srbskimi in bolgarskimi listi zaradi vjetja Sukri-paše za vselej prenehal.

Mirovna pogajanja.

Balkanski zavezniki so že odgovorili na vele-vlasti zaradi miru. Bolgari sprejemajo mejo Enos-Midiah, toda ne za stalno, ampak samo kot podlago za nadaljna pogajanja. Zavezniki nočejo prepustiti odločitve o Egejskih otokih velevlastim, ampak hočejo sami o njih odločevati. Je res že odveč, kako se vele-vlasti oblastno vedejo in si prisvajajo pravice, ki jim ne gredo. Glede Albanije zahtevajo zavezniki, da se jim naznanijo nameravane meje ter izrekajo upanje, da so meje takšne, kakoršnih si zavezniki želijo. Bolj nazorno rečeno, se to pravi, Skader mora pripasti Črni gori. Zaradi vojne odškodnine so zavezniki odgovorili, da vstrajajo na tej zahtevi, toda so zadovoljni, ako se o njej obravnava ip sklepa, na posvetovanju velesil z balkanskimi zavezniki. Mir nastopi še le takrat, kadar se Turki izjavijo, da te predloge zaveznikov vsaj načeloma sprejmejo. Nekateri mislijo, da se bo zdaj mir kmalu sklenil, kajti vse države so že skrajno željne počitka. Drugi zopet pravijo, da se ne bo kmalu miru. Če tudi glede Skadra pače odločitev na to ali ono stran, vendar še pride potem meja na jugu Albanije na vrsto, kjer je udeležena Grška. Tam se bo pa proti Grški usajala Italija, ki ne vidi rada, da postane Grška na morju, ravno Italiji nasproti, vedno močnejša. Zavezniki bodo morali bržkone tako dolgo čakati z mirom, da se reši vprašanje glede grško-albanske meje. Blizu miru smo že torej, vendar pa še tudi daleč.

Politični ogled.

— Naš cesar. Vsak dan morajo cesarju ministri poročati o dogodkih na Balkanu. Cesarjevi miro-ljubnosti se ima Avstrija in tudi Evropa zahvaliti, da še ni prišlo do vojske. Sivolasi vladar se čuti sedaj izredno zdravega. Dne 4. aprila se je po daljšem odmoru peljal zopet v odprtem vozu iz dunajskega cesarskega gradu na izprehod. Ob tej priliki je obiskal cesar nadvojvodinjo Čito v gradu Heckenforf pri Dunaju. Ko se je vračal v Šenbrun nazaj, ga je občinstvo viharno pozdravljalo.

— Državni zbor bo zopet sklican, kakor naznanja predsednik Silvester po listih, za dne 5. maja ob 5. uri popoldan ter bo razven sobot in nedelj baje vsak dan zboroval. V pretres pride mali davčni načrt, proračun za drugega pol leta, sprememba opravilnika, zavarovalni načrt, postava za agrarne uradnike, rudarska postava, kartelna postava in nekatera ovarovljenja. Zborovalo se bo tudi meseca junija.

— Nemško-češka kmečka Zveza. Deželna organizacija vseh nemških krščanskih kmetov na Češkem je imela pred kratkim svoj letni občni zbor.

Iz poročila je razvidno, da je Zveza zelo marljivo delovala. Preteklo leto je imela 94 zborovanj (naša S. K. Z. jih je imela po poročilu občenega zbora 150), 2 odborovi seji, več zaupnih shodov ter je pridobila čez 300 novih udov.

— Nemško časnikarstvo. Za podporo in razširjanje katoliškega nemškega časopisja imajo avstrijski Nemci posebno društvo, Pijevo društvo, ki prireja nemurno shode po nemških kžajih v svrhu agitacije za katoliško časopisje. V nedeljo, dne 6. aprila, je bilo zopet veličastno zborovanje tega društva v Gradcu. Na njem so se govorili navdušeni govori in vneto se je agitiralo za katoliško nemško časopisje na Stajerskem. Slavnostni govornik Girstler je navajal besede škofa Kelerja: Kdor katoliškega časopisja z vsemi močmi ne podpira, nima pravice, imenovati se dobrega katoličana. Pri nas Slovencih se vse premalo stori za katoliško časopisje. Tiskovna društva imajo le malo članov, a shodov za razširjanje časopisov prav nič. Ako bi bilo vsaj nekaj agitacije, lahko bi bil naš list že davno izhajal v 15.000 iztisih. Je nekaj župnij, kjer nimajo niti 50 naročnikov, po nekaterih večjih je tudi števil 150 in 200 premajhno. Le nekoliko nemške navdušenosti za časopisje in katoliško slovensko časopisje se bo nenažno povzdignilo.

— Na Ogrskem vladajo razmere, hujske kakor na Turškem. Kakor znano, se je vršila nedavno velika pravda med ministrskim predsednikom Lukačem in poslancem Desyjem. Poslednji je očital Lukaču, da je ta uporabil 4 milijone kron državnega denarja v zasebne in agitatorične namene vladne stranke pri zadnjih volitvah. Prvo sodišče je Desyja na pritisk Lukača obsodilo na 1 mesec ječe ter mu ni hotelo pripustiti dokaza resnice. Sedaj pa je najvišje sodišče prvo razišče razveljavilo in določilo, da se mora vršiti nova razprava, pri kateri bo dovoljeno Desyju, da dokáže Lukaču, ali in kako je uporabil one milijone. Opozicija, ki bi Lukača rada strmoglavila, upa, da se ji sedaj to posreči.

— Nemški kancelar Betman-Holveg je, kakor se poroča v uvodniku, v ponedeljek, dne 7. aprila, v znamenitem govoru utemeljeval, zakaj Nemčija zahteva zopet več vojaštva. Pripravljena mora biti na boj proti Slovanom. Bridko se je mož tudi pritoževal, da so sedanje zmage balkanskih Slovanov povzdignile samozavest tudi drugih Slovanov in celo vseh neprijateljev Nemcev. Rekel je, da osobito Francozi smarajo izgube Turkov kot izgube Nemcev. Pri Lozengradu in Lileburgasu je zmagal francoski top (iz francoskih tovarn) nad nemškim, in v vsej vojski so zmagovali francoski in ruski častniki nad nemškimi inštruktorji turške armade. Bolgarski ter srbski vojskovodje so se namreč izobraževali v ruskih in francoskih vojaških šolah, turški pa v nemških. Vse, kar je nemškega, se jezi nad zmagami balkanskih slovenskih narodov. Zato pa tudi „Stajere“ črži s Turki in za slogo z Nemci tiho delujoča „Sloga“ si s slovenskimi zmagami nič prav ne upa na dan. Za državnim kancelarjem je tudi nemški vojni minister zahteval pomnožitev vojaštva, češ, da je močna armada najboljša jamstvo za mir. Tako menda vojni ministri vseh časov in vseh narodov utemeljujejo svoje zahteve. Nemška vlada hoče več 117.000 možta, 4000 častnikov in 15.000 podčastnikov.

— Splošni štrajk v Belgiji. Belgijski socialisti demokratke so se odločili, da prično sredi aprila s takozvanim generalnim štrajkom, in sicer iz jeze, ker so bili pri lanskih volitvah za belgijsko zbornico tepeni. S tem hočejo pritisniti katoliško vlado, da se udeleži zahtevi socialne demokracije po izpremembi volilnega reda. Zdi se pa, da stvari ne stoji ravno ugodno za štrajk. Vse belgijsko krščansko delavstvo je namreč proti stavki, ker ta nima nič opraviti z delavskimi težnjami, marveč je golo politično sredstvo prekucubov, ki jim je na poti ves sedanji družabni red. Celotni voditelji socialne demokracije so proti štrajku, a obveljalo je mnenje radikalcev, da se mora z generalno stavko vreči katoliško vlado.

Važno za naročnike!

Vsem, ki še niso plačali lista do konca leta 1912, smo danes napravili na ovitek rudeče križe, da jih s tem opozorimo na njihovo dolžnost.

Kdor ima na ovitku 1 rudeč križ, je za leto 1912 še dolžen 1 krono.	
„ „ „ „ 2 „ „ „ „ „ „ „ „ „ 2 „	
„ „ „ „ 3 „ „ „ „ „ „ „ „ „ 3 „	
„ „ „ „ 4 „ „ „ „ „ „ „ „ „ 4 „	

Vsak je torej dolžen za leto 1912 toliko kron, kolikor ima križev na ovitku. Za letos dosedaj seveda še pride naročnina zraven. Križe bomo napravili samo še prihodnjič, potem pa bomo list takoj ustavili. List je silno obširen, cena je nizka, plačila za list velika, zato se seveda ne more pošiljati zastoj. Naročniki, storite torej takoj svojo dolžnost, da se Vam pošiljanje lista ne ustavi.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

13. nedelja: 3. po Vel. noči; Varstvo sv. Jožefa.
14. ponedeljek: Justin, mučenec; Tiburcij, mučenec.
15. torek: Helena, kraljica; Anastazija, devica.
16. sredo: Turibij, škof; Kalirt, mučenec.
17. četrtek: Anicet, papež in mučenec; Rudolf, mučenec.
18. petek: Apolonij, mučenec; Eloverij, škof.